

***Powiatowa Stacja
Sanitarno – Epidemiologiczna
w Końskich***

**STAN SANITARNY
POWIATU KONECKIEGO
2019**

Końskie, luty 2020

Szanowni Państwo

Wzorem lat ubiegłych przedkładam Państwu w załączeniu ocenę stanu sanitarnego powiatu koneckiego za rok 2019 zgodnie z art.12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 59) i serdecznie zapraszam Państwa do zapoznania się z cyklicznie wydawanym przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Końskich raportem o stanie sanitarnym powiatu koneckiego.

Niniejsze opracowanie stanowi raport o bieżącym stanie sanitarnym i sytuacji epidemiologicznej powiatu koneckiego, wskazuje na najważniejsze zagrożenia, przyczyny ich powstawania oraz kierunki dalszych działań zapobiegawczych.

Raport zawiera informacje o warunkach higieny środowiska; higieny pracy w zakładach pracy; higieny procesów nauczania i wychowania; higieny wypoczynku i rekreacji; zdrowotnych żywności, żywienia i produktów kosmetycznych, higieniczno – sanitarnych, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne, warunkach sanitarnych obiektów użyteczności publicznej oraz obejmuje działalność oświatowo - zdrowotną i promocję zdrowia.

Pragnę zwrócić Państwa uwagę na szeroki zakres zadań z zakresu zdrowia publicznego, do których realizacji powołana została Państwowa Inspekcja Sanitarna.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej ukierunkowana jest na ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Podejmowane działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego mieszkańcom powiatu koneckiego poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska. Szczególne działania o szerokim zakresie prowadzone są w kierunku szerzenia oświaty zdrowotnej.

Sytuację epidemiologiczną i stan sanitarny powiatu koneckiego opracowano na podstawie informacji i materiałów własnych zebranych podczas kontroli nadzorowanych obiektów, na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli, pobranych do badań laboratoryjnych próbek żywności i wody, a także na podstawie zgłoszeń chorób zakaźnych i zawodowych oraz przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych i ich analizy.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej to już sto lat służby polskiemu społeczeństwu. Początek Inspekcji Sanitarnej datowany jest na 1919 rok. Ten okres udowodnił, że pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej czuwają nad bezpieczeństwem i zdrowiem Polaków, w tym mieszkańców powiatu koneckiego. Poprawie uległ stan sanitarno-higieniczny naszego powiatu oraz sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zakażeń.

Państwowa Inspekcja Sanitarna, ze 100-letnim doświadczeniem w służbie sanitarnej, poprzez szeroki zakres kompetencji, doskonalenie działalności merytorycznej, zaliczana jest do kluczowych instytucji realizujących zadania zdrowia publicznego.

Realizując zasadę pełnego dostępu opinii publicznej do informacji dotyczącej bezpieczeństwa sanitarnego, pełny tekst raportu mogą Państwo znaleźć na stronie internetowej PSSE w Końskich - <http://pssekonskie.pis.gov.pl/>.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Końskich
Anna Woźnińska

Spis treści

Wstęp.....	1
I. Ocena zagrożenia epidemiologicznego.....	2
II. Jakość wody do spożycia i ciepłej wody użytkowej.....	5
III. Zapobiegawczy nadzór sanitarny.....	11
IV. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk.....	12
V. Stan sanitarny podmiotów, w których wykonywana jest działalność lecznicza.....	14
VI. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy.....	15
VII. Działania w zakresie zmniejszenia zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez nowe narkotyki (tzw. „dopalacze”).....	19
VIII. Nadzór nad placówkami nauczania, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży.....	21
IX. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności, żywienia i produktów kosmetycznych.....	23
X. Promocja zdrowia i oświata zdrowotna.....	28
Podsumowanie.....	33

Wstęp

Państwowa Inspekcja Sanitarna działa na podstawie *ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz.59)* została powołana w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych lub uciążliwych, zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych.

Realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska;
- higieny pracy w zakładach pracy;
- higieny procesów nauczania i wychowania;
- higieny wypoczynku i rekreacji;
- zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych;
- higieniczno – sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Jednostki organizacyjne Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizują wymienione zadania sprawując zapobiegawczy i bieżący nadzór sanitarny oraz prowadząc działalność zapobiegawczą i przeciwepidemiczną, a także oświatowo – zdrowotną, promującą zdrowie.

W działalności kontrolnej Państwowej Inspekcji Sanitarnej wdrożono system jakości i ustalono jednolite procedury kontroli obiektów i urządzeń, gwarantując uzyskanie wiarygodnych wyników kontroli, jak również skuteczną realizację zaplanowanych celów w obszarze ochrony zdrowia mieszkańców powiatu koneckiego.

Ocenę stanu sanitarnego powiatu oraz sytuacji epidemiologicznej za rok 2019 opracowano na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli, pobranych do badań laboratoryjnych próbek żywności i wody, a także na podstawie zgłoszeń chorób zakaźnych i zawodowych oraz przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych i ich analizy.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Końskich obejmowała swoim działaniem w 2019 r. **8 gmin oraz 3 miasta:** Końskie, Stąporków i Radoszyce.

W roku 2019 (stan na 31.12.2019 r.) w ewidencji komórek organizacyjnych PSSE w Końskich znajdowało się **2209** obiektów nadzorowanych.

Skala realnych i potencjalnych zagrożeń decydowała o tym, jakie zdania z zakresu zdrowia publicznego były przedmiotem systematycznego nadzoru i wynikających z nich działań kontrolnych i represyjnych.

Prezentowane dane statystyczne pochodzą ze sprawozdań statystycznych za rok 2019 sporządzonych przez Powiatową Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Końskich w ramach badań statystycznych statystyki publicznej i stanowią porównawczą analizę występowania chorób zakaźnych, zawodowych, wyników badań i kontroli nadzorowanych obiektów wraz z ich oceną w ramach szacowania ryzyka zdrowotnego.

I. Ocena zagrożenia epidemiologicznego

Realizacja Programu Szczepień Ochronnych

Na terenie powiatu koneckiego w 2019 r. szczepieniom w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych podlegało **13 357 dzieci i młodzieży do lat 19**. Pracownicy Sekcji Przeciwepidemicznej PIS w Końskich prowadzą nadzór nad dystrybucją i zużyciem preparatów szczepionkowych oraz warunkami wykonywania szczepień. Na terenie powiatu koneckiego znajduje się **13 punktów szczepień**, w których w 2019 r. przeprowadzono **15 kontroli**. Wykonawstwo szczepień przebiega zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych i utrzymane jest na dobrym poziomie. Punkty szczepień spełniają wymogi gabinetów zabiegowych i zapewniają prawidłowe warunki chłodnicze do przechowywania szczepionek, udokumentowane procedurami. Pielęgniarki wykonujące szczepienia posiadają kurs immunoprofilaktyki. Wykonawstwo szczepień w powiecie koneckim należy ocenić jako dobre, od lat utrzymuje się na poziomie wyższym niż średnia dla Polski.

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Ocenę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie koneckim opracowano, w oparciu o dane zgłoszonych przypadków zachorowań i zakażeń do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich. Dokonana na tej podstawie ocena, wskazuje na zadowalającą sytuację epidemiologiczną powiatu koneckiego, pomimo dostrzegalnych niekorzystnych wzrostów zapadalności w kilku jednostkach chorobowych.

Dane za rok 2019, zostały porównane z danymi za rok 2018 oraz w niektórych chorobach z danymi za ostatnie kilka lat.

Do PSSE w Końskich wpłynęło **1036** (rok 2018 - 1322 przypadków) **przypadków** zgłoszeń podejrzeń zachorowań i zachorowań na choroby zakaźne. Łącznie w 2019 r. przeprowadzono **149 dochodzeń epidemiologicznych**, w związku ze zgłoszeniem podejrzeń zachorowań i zachorowań na choroby zakaźne (rok 2018 - 97 dochodzeń epidemiologicznych).

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w powiecie koneckim utrzymuje się, od kilku lat na porównywalnym poziomie.

Wybrane jednostki chorobowe, dla których w 2019 r. zaobserwowano wzrost zachorowań w powiecie koneckim to: wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe, biegunki do lat 2, szkarlatyna, róża, pokąsania przez zwierzęta i związane z tym szczepienia p/wścieklicznie, oraz choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*.

Grypa oraz zachorowania grypopodobne, to jednostka odznaczająca się najwyższym wskaźnikiem zapadalności wśród chorób zakaźnych występujących w Polsce.

W 2019 roku wg sprawozdania o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę zgłoszono do Państwowego Powiatowego Inspektora w Końskich **412 przypadków**, w tym **17** potwierdzone laboratoryjnie (w 2018 r. – zgłoszono 767 przypadków zachorowań na grypę i choroby grypopodobne, w tym 2 potwierdzone laboratoryjnie).

W 2019 roku **współczynnik zapadalności** na grypę w powiecie koneckim wyniósł **510 na 100 tys. mieszkańców** (w 2018 r. - 943).

Najskuteczniejszą metodą zapobiegania grypie są szczepienia ochronne. Dostępne szczepionki p/grypie zawierają antygeny wirusa grypy wywołującego zachorowania potwierdzone badaniami laboratoryjnymi. Ponieważ poziom odporności zabezpieczający przed zachorowaniem osiąga się dopiero po upływie około 2 tygodni od dnia szczepienia, najskuteczniejsze jest poddanie się szczepieniom przed rozpoczęciem sezonowego wzrostu zachorowań na grypę.

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wywołaną zakażeniem prątkiem gruźlicy, która z reguły zajmuje płuca, choć zdarzają się przypadki gruźlicy pozapłucnej. Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich w 2019 roku zgłoszono **17 przypadków** zachorowań na gruźlicę płuc, pozapłucnej nie stwierdzano (w 2018 r. - 22 przypadki, w tym 2 przypadki pozapłucnej).

W 2019 r. zarejestrowano **11 przypadków choroby wywołane przez Streptococcus pneumoniae**, w tym 9 posocznic i 3 zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych. Patogen **Streptococcus pneumoniae** występuje na całym świecie, szerzy się drogą kropelkową lub przez bezpośredni kontakt z wydzieliną dróg oddechowych chorego lub nosiciela. Dostępna jest skuteczna szczepionka zapobiegająca zakażeniom wywołanym przez patogena **Streptococcus pneumoniae**. Jest ona bezpłatna dla dzieci urodzonych po 31.12.2016 r., a dla osób nieszczepionych jest szczepionką zalecaną i odpłatną.

W związku ze zgłoszonym przez lekarzy w 2019 r. **narażeniem na wściekliznę**, przeprowadzono **115 dochodzeń epidemiologicznych** z powodu pokąsań przez zwierzęta, w tym **11** przypadków pokąsania przez kota, **2** przypadki pokąsań przez szczura, **1** pokąsanie przez królika i **101** przypadków pokąsań przez psy. Do **szczepień p/wściekliznie** zakwalifikowano **27 osób** (w 2018 r. - 12 osób).

Tendencję spadkową wykazują takie jednostki chorobowe jak: salmonellozy, inne bakteryjne zatrucia pokarmowe, borelioza, wirusowe zapalenia wątroby, gruźlica i grypa.

W kwietniu 2019 r. zarejestrowano **przypadek zachorowania na odrę** obywatela Ukrainy (przypadek zawleczony). Poinformowano osoby z otoczenia chorego o konieczności konsultacji z lekarzem w przypadku wystąpienia objawów chorobowych wskazujących na odrę.

Personel medyczny z kontaktu z chorym poinformowano o konieczności poddaniu się szczepieniom poekspozycyjnym. Z szczepień tych skorzystało 21 osób. Ponadto u personelu medycznego wykonano badania laboratoryjne - przeciwciała w kl. IgG w kierunku wirusa odrzy lub udokumentowano szczepienia przeciw odrze.

Wydano **5 decyzji** nakazujących powstrzymanie się od wykonywania pracy i poddanie się izolacji domowej.

W porównaniu do analogicznego okresu 2018 r. pozostałe jednostki chorobowe utrzymują się na tym samym poziomie.

W 2019 r. nie notowano zachorowań choroby meningokokowej, wirusowego zapalenia wątroby nieokreślonego, wirusowego zapalenia mózgu, zatruc pestycydami, zatruc grzybami oraz bąblowicy, wirusowego zapalenie wątroby typu A.

Ogniska zatrucia/zakażenia pokarmowego nie rejestrowano, nie odnotowano zjawisk, których rodzaj i skala wymagałaby podjęcia skumulowanych działań o charakterze kryzysowym.

W 2019 roku zaobserwowano spadek liczby zachorowań dla ospy wietrznej, co jest zgodne z 2-3 letnią cyklicznością tej jednostki chorobowej.

II. Jakość wody do spożycia i ciepłej wody użytkowej

Charakterystyka poszczególnych grup urządzeń zaopatrzenia ludności w wodę

W 2019r. PPIS w Końskich objął nadzorem sanitarnym 23 urządzenia wodociągowe, w tym: 18 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i 5 innych podmiotów wykorzystujących wodę, pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej. Skontrolowano 100% urządzeń wodociagowych znajdujących się w ewidencji.

Na terenie powiatu koneckiego wodociągi oraz indywidualne inne podmioty w 100% zasilane są w wodę z ujęć głębinowych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Końskich w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobiera do badań próbki wody oraz ocenia stan sanitarno – techniczny urządzeń wodnych. Badania wykonywane były w akredytowanych laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej - WSSE w Kielcach i PSSE w Skarżysku – Kamiennej.

W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody dokonywane są pobory próbek wody do badania z urządzeń wodociagowych, z częstotliwością uzależnioną od wielkości wodociągu (tj. ilości produkowanej wody), jak również stwierdzanych problemów z jakością wody.

W 2019 r. przeprowadzono **28 kontroli sanitarnych urządzeń wodnych, 131 kontroli jakości wody do spożycia**, pobrano **131 próbek wody** (w tym 107 próbek do monitoringu kontrolnego i 24 próbki do monitoringu przeglądowego), wykonano **4 oznaczenia chloru wolnego**.

Poza kontrolą jakości wody prowadzoną przez Państwową Inspekcję Sanitarną w 2019 roku prowadzona była przez właścicieli urządzeń wodociagowych kontrola wewnętrzna, zgodnie z wymogami określonymi w *rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 2294)* oraz opracowanymi i uzgodnionymi z PPIS w Końskich harmonogramami poboru.

W celu określenia, czy spożywana woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich, w oparciu o § 22 i § 23 *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*, dokonywał jej oceny w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego. Oceny jakości wody przekazywane były administratorom wodociągów oraz wójtom i burmistrzom, z prośbą o poinformowanie mieszkańców.

Wydano ogółem **32 decyzje administracyjne**, tj. 3 decyzje na poprawę jakości wody do spożycia (w tym 2 z rygiorem natychmiastowej wykonalności), 9 decyzji – prolongaty, 7 decyzji o wygaśnięciu, 6 decyzji – oceny jakości wody, 7 decyzji płatniczych; **34 oceny jakości wody do spożycia** (w tym 25 ocen okresowych, 9 ocen obszarowych); **4 komunikaty w sprawie**

jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi skierowane do konsumentów wody z wodociągu Kłucko gmina Radoszyce oraz z wodociągu Bernów gmina Gowarczów.

W 2019r. nie wydano decyzji dotyczących poprawy stanu sanitarno – technicznego wodociągów. Wykonano zarządzenia decyzji wydanych w 2018 r., dotyczących poprawy stanu sanitarno – technicznego 3 wodociągów (**wodociąg Gosań oraz wodociąg Czarniecka Góra Szpital gm. Stąporków, wodociąg Mnin gm. Słupia Konecka**).

Wodociągi o produkcji <100 m³/dobę

W 2019 r. na terenie powiatu koneckiego znajdowało się **6 wodociągów** (wodociągi: Dęba gm. Ruda Maleniecka, Kłucko gm. Radoszyce, Pardołów, Smarków gm. Stąporków, Stanowiska gm. Smyków, Wąsosz gm. Końskie) o produkcji wody poniżej 100 m³/dobę. W stosunku do 2019 r. ich ilość nie uległa zmianie. Urządzenia te zaopatrywały ok. 3,350 tys. ludności stałej.

Wodociągi o produkcji wody poniżej 100 m³/dobę w 2019r. w większości dostarczały wodę odpowiadającą wymaganiom *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*.

W 2019r. prowadzone było postępowanie administracyjne w związku ze stwierdzonym zanieczyszczeniem mikrobiologicznym wody w 1 wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.: **wodociągu Kłucko gm. Radoszyce**.

Wodociąg Kłucko gm. Radoszyce

W dniu **30.05.2019 r.** została wydana **decyzja znak: SE. Ia – 4261/100/2019**, stwierdzone przekroczenia: **obecność w wodzie bakterii grupy coli**, z uwagi na ochronę zdrowia konsumentów decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **brak przydatności wody do spożycia w wodociągu Kłucko**, zarządził m.in.: wprowadzenie zakazu spożywania wody do czasu uzyskania właściwej jakości wody; poinformowanie konsumentów o zakazie spożywania wody; zapewnienie użytkownikom zastępczego zaopatrzenia w wodę do spożycia odpowiadającą wymogom sanitarnym zawartym w *rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 2294)* oraz niezwłocznie podjęcie działań naprawczych z zakresu dezynfekcji mających na celu wyeliminowanie zanieczyszczeń mikrobiologicznych i doprowadzenie jakości wody w sieci wodociągowej do składu mikrobiologicznego spełniającego wymagania określone w ww. rozporządzeniu. W wyniku podjętych przez zarządcę skutecznych działań naprawczych oraz na podstawie sprawozdań z przeprowadzonych badań mikrobiologicznych jakości wody z przedmiotowego wodociągu postępowanie zakończono. W dniu **03.06.2019 r.** PPIS

w Końskich wydał **decyzję stwierdzającą przydatność wody do spożycia przez ludzi**. Wydano także 2 stosowne komunikaty dotyczące jakości wody skierowane do konsumentów wody.

Na koniec roku sprawozdawczego 2019 oceniono, że jakość wody z przedmiotowego wodociągu pod względem bakteriologicznym i fizykochemicznym odpowiadała wymogom rozporządzenia Ministra Zdrowia.

Wodociągi o produkcji 100 - 1000 m³/dobę

W 2019 r., bez zmian w stosunku do 2018 r. pod nadzorem PPIS w Końskich znajdowało się **10 wodociągów** (wodociągi: Bernów, Gowarczów gm. Gowarczów, Fałków gm. Fałków, Gosań, Odrowąż gm. Stąporków, Mnin gm. Słupia Konecka, Paruchy gm. Końskie, Przyłogi gm. Smyków, Radoszyce gm. Radoszyce, Wyszyna Fałkowska gm. Ruda Maleniecka) o produkcji od 100 do 1000 m³/dobę, dostarczały one wodę dla 34,773 tys. ludności stałej.

W 2019 r. prowadzone było postępowanie administracyjne w związku ze stwierdzonym zanieczyszczeniem mikrobiologicznym wody w 1 wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.: **wodociągu Bernów gm. Gowarczów**.

Wodociąg Bernów gm. Gowarczów

W dniu **26.06.2019 r.** została wydana **decyzja znak: SE. Ia – 4261/110/2019**, stwierdzone przekroczenia: **obecność w wodzie bakterii grupy coli**, z uwagi na ochronę zdrowia konsumentów decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **brak przydatności wody do spożycia w wodociągu Bernów**, zarządził m.in.: wprowadzenie zakazu spożywania wody do czasu uzyskania właściwej jakości wody; poinformowanie konsumentów o zakazie spożywania wody; zapewnienie użytkownikom zastępczego zaopatrzenia w wodę do spożycia odpowiadającą wymogom sanitarnym zawartym w *rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 2294)* oraz niezwłocznie podjęcie działań naprawczych z zakresu dezynfekcji mających na celu wyeliminowanie zanieczyszczeń mikrobiologicznych i doprowadzenie jakości wody w sieci wodociągowej do składu mikrobiologicznego spełniającego wymagania określone w ww. rozporządzeniu. W wyniku podjętych przez zarządcę skutecznych działań naprawczych oraz na podstawie sprawozdań z przeprowadzonych badań mikrobiologicznych jakości wody z przedmiotowego wodociągu postępowanie zakończono. W dniu **03.06.2019 r.** PPIS w Końskich wydał **decyzję stwierdzającą przydatność wody do spożycia przez ludzi**. Wydano także 2 stosowne komunikaty dotyczące jakości wody skierowane do konsumentów wody.

Na koniec roku sprawozdawczego 2019 oceniono, że jakość dostarczanej wody

z większości wodociągów nie budziła zastrzeżeń, za wyjątkiem wody z **wodociągu Radoszyce**. W dalszym ciągu prowadzone jest postępowanie administracyjne dotyczące jakości wody z przedmiotowego wodociągu z uwagi na odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego, tj. przekroczenie parametrów zawartych:

- w załączniku nr 1 część C tab. 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294), tj. **podwyższony poziom siarczanów**;

- w załączniku nr 1 część D tab. 2 do wyżej cytowanego rozporządzenia, tj. **podwyższony poziom twardości ogólnej oraz magnezu** (wartość parametryczna magnezu nie może przekraczać 30 mg/l, jeżeli stężenie siarczanów w wodzie jest równe lub większe od 250 mg/l).

PPIS w Końskich stwierdził **warunkową przydatność wody do spożycia** z ww. wodociągu.

Wodociągi o produkcji 1000 - 10000 m³/dobę

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Końskich, podobnie jak w roku ubiegłym nadzorowała **2 wodociągi** o produkcji od 1000 do 10000 m³/dobę, tj. wodociąg Końskie gm. Końskie, wodociąg Stąporków gm. Stąporków. Wodociągi te zostały zakwalifikowane jako wodociągi raportowane do Komisji Europejskiej, są to urządzenia produkujące wodę w ilości powyżej 1000 m³/dobę lub zaopatrujące więcej niż 5000 osób. Przedmiotowe wodociągi zaopatrywały w wodę odpowiadającą wymaganiom ok. 40,660 tys. ludności stałej.

Inne podmioty zaopatrujące w wodę

W 2019 r. pod nadzorem PPIS w Końskich znajdowało się **5 innych podmiotów** wykorzystujących wodę, pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej, tj.: wodociąg Czarniecka Góra SZPITAL gm. Stąporków, wodociąg Końskie OSM gm. Końskie, wodociąg Fidor gm. Końskie, wodociąg Stara Góra gm. Stąporków, wodociąg Koliszowy HUZAR gm. Ruda Maleniecka.

W analizowanym okresie prowadzone było postępowanie administracyjne w związku ze złą jakością fizykochemiczną wody w 1 wodociągu, tj. wodociąg Fidor gm. Końskie – pozanormatywne wartości manganu i stężenia jonów wodoru (pH).

W dniu **21.03.2019 r.** została wydana **decyzja PPIS znak: SE. Ia – 4261/7/2019**, stwierdzono **warunkową przydatność wody do spożycia**, zarządzono m.in.: podjęcie działań naprawczych polegających na doprowadzeniu wody w sieci wodociągowej do składu fizykochemicznego spełniającego obowiązujące wymagania określone w *rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 2294)* oraz określono najwyższy dopuszczalny poziom wartości dla kwestionowanych

parametrów pozwalający na warunkowe dopuszczenie wody do spożycia.

Postępowanie zostało zakończone na wniosek strony. Pismem z dnia 9 października 2019 r. wraz z załączoną stosowną dokumentacją zarządca wodociągu zwrócił się do PPIS w Końskich o uchylenie zarządzeń przedmiotowej decyzji z uwagi na to, że z dniem 30.09.2019 r. Zakład Produkcyjny w Fidorze zaopatrywany jest w wodę do spożycia z wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę Paruchy. Woda z własnego ujęcia będzie wykorzystywana wyłącznie do celów produkcyjnych.

Na koniec roku sprawozdawczego 2019 oceniono, że jakość dostarczanej wody z ww. wodociągów odpowiadała obowiązującym przepisom.

Badania ciepłej wody w szpitalach i w budynkach zamieszkania zbiorowego na obecność pałeczek *Legionella sp.*

Wobec istniejących zagrożeń zdrowotnych powodowanych zasiedlaniem instalacji i urządzeń wodnych bakteriami z rodzaju *Legionella*, konieczne jest okresowe monitorowanie ciepłej wody użytkowej, w kierunku obecności tych bakterii.

Wymagania mikrobiologiczne, jakim powinna odpowiadać ciepła woda użytkowa w zakresie parametru *Legionella sp.* określa *rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 2294)*.

Wymagania mikrobiologiczne, jakim powinna odpowiadać woda na pływalni w zakresie parametru *Legionella sp.* określa *rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U., poz. 2016)*.

Przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Końskich w 2019 r. pobrali w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego do badania próbki wody ciepłej (ogółem **45 próbek**) na obecność pałeczek *Legionella sp.* w wytypowanych obiektach na terenie powiatu koneckiego (szpital, inne podmioty lecznicze, hotele, motele, pływalnie).

W wyniku **18 kontroli jakości wody ciepłej użytkowej** przeprowadzonych w 12 obiektach, w 2 obiektach (1 podmiot leczniczy, 1 hotel) stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości bakterii *Legionella sp.*

W 2019 r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich skontrolowali na obecność bakterii *Legionella sp.* w ciepłej wodzie użytkowej **1 szpital i 2 inne podmioty**. W nadzorowanych podmiotach leczniczych, w ramach nadzoru bieżącego pobrano ogółem **16 próbek** wody ciepłej z wewnętrznej instalacji ciepłej wody użytkowej.

Jakość wody w instalacjach ciepłej wody użytkowej nie budziła zastrzeżeń, za wyjątkiem wody z 1 obiektu (Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze), gdzie w 6 próbkach

cieplej wody, stwierdzono ponadnormatywną obecność bakterii *Legionella* sp. - „średnie” skażenie ciepłej wody w instalacji wewnętrznej ciepłej wody.

W związku ze stwierdzonym zanieczyszczeniem mikrobiologicznym wody (ponadnormatywna obecność bakterii *Legionella* sp.) zostały wszczęte postępowania administracyjne, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wydał 2 decyzje administracyjne, nakazujące bezzwłoczne podjęcie działań naprawczych polegających na doprowadzeniu jakości wody ciepłej użytkowej w instalacji wewnętrznej szpitala do wartości zgodnych z rozporządzeniem.

W wyniku badań jakości ciepłej wody użytkowej wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez zarządcę obiektu, stwierdzono, że jakość wody ciepłej spełnia wymagania sanitarne.

W 2019 r. w powiecie koneckim przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich pobrali w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego do badania **29 próbek** wody ciepłej w celu określenia skolonizowania instalacji pałeczkami *Legionella* sp., w tym: **17 próbek** w 7 obiektach zamieszkania zbiorowego, tj. 4 hotelach, 1 motelu i 2 innych obiektach świadczących usługi hotelarskie oraz **12 próbek** w 2 pływalniach.

W wyniku badań jakości ciepłej wody użytkowej stwierdzono, że jakość wody z większości obiektów nie budziła zastrzeżeń, za wyjątkiem wody z 1 obiektu (hotel), gdzie w 2 próbkach ciepłej wody, stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości bakterii *Legionella* sp. - „średnie” skażenie ciepłej wody w instalacji wewnętrznej ciepłej wody.

Wydano 1 decyzję nakazującą bezzwłoczne podjęcie działań naprawczych polegających na doprowadzeniu jakości wody ciepłej użytkowej w instalacji wewnętrznej hotelu do wartości zgodnych z rozporządzeniem.

W wyniku badań jakości ciepłej wody użytkowej wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez właściciela obiektu, stwierdzono, że jakość wody ciepłej spełnia wymagania sanitarne.

III. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Przedmiotem działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego było uzgadnianie i opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych:

- wniosków dotyczących konieczności wykonania raportu oddziaływania inwestycji na środowisko i jego zakresu,
- przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- dokumentacji projektowych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
- przystąpienia do użytkowania przedsięwzięcia,
- uzgadnianie i opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 2019 r. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny zajął **120 stanowisk**, których celem było zapewnienie właściwych warunków higienicznych i zdrowotnych w obiektach na etapie planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania, oraz wydał **14 decyzji płatniczych** i przeprowadził **14 wizji lokalnych**.

Ilość załatwianych spraw i wydanych opinii przez Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny w poszczególnych zakresach tematycznych w roku 2019:

- Postanowienia dot. uzgodnienia przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach - **3**;
- Wydane opinie sanitarne dot. dokumentacji projektowej (projekty budowlane) – **44**;
- Wydane w drodze postanowień opinie sanitarne o konieczności wykonania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i jego zakresu – **15**;
- Wydane w drodze decyzji pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego - **11**;
- Wydane decyzje dotyczące opłat za wykonanie czynności w pionie nadzoru sanitarnego - **14**;
- Zaopiniowane projektu studium i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – **1**;
- Liczba przeprowadzonych wizji lokalnych związanych z oceną usytuowania projektowanej inwestycji, zmiany przeznaczenia terenów, obiektów itp. oraz liczba przeprowadzonych kontroli obiektów – **14**;
- Uzgodnienia dot. zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozy oddziaływania na środowisko - **8**;
- Uzgodnienia wydane w innej formie - **19**;
- Uzgodnienia dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko - **0**;
- Uzgodnienie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko - **12**.

IV. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk

Bieżący nadzór sanitarny Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy różnorodnych obiektów, są to między innymi: kąpieliska, baseny kąpielowe, ustępy publiczne, obiekty pomocy społecznej, hotele i inne obiekty hotelarskie, obiekty wczasowo – turystyczne, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, cmentarze, zakłady pogrzebowe, prosektoria i inne obiekty, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii, w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osobom z nich korzystającym.

W roku 2019 na **286 obiektów użyteczności publicznej** ujętych w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich skontrolowano **189 obiektów**, przeprowadzono w nich **218 kontroli sanitarnych**, dodatkowo przeprowadzono **25 kontroli innych obiektów** (nie ujętych w ewidencji: ekshumacje, samochody do przewozu zwłok i szczątków ludzkich, samochody do przewozu chorych, ustępy ogólnodostępne) oraz **2 kontrole jakości wody z pływalni i 1 kontrolę jakości wody z kąpieliska**.

Powyższa liczba nie uwzględnia kontroli urządzeń wodnych (wodociągów) i podmiotów leczniczych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich w roku 2019 wydał **10 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji zwłok/szczątków ludzkich**. Ekshumacja zwłok/szczątków jest dopuszczalna w okresie od 16 października do 15 kwietnia i przeprowadza się ją we wczesnych godzinach rannych przy zachowaniu odpowiednich warunków sanitarnych. Przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawowali nadzór nad prawidłowym przebiegiem czynności ekshumacyjnych i warunkami sanitarnymi przewozu zwłok. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Oceniając stan sanitarny środków do przewozu zwłok/szczątków ludzkich zwrócono szczególną uwagę na przestrzeganie obowiązku mycia i dezynfekcji części pojazdu przeznaczonej do umieszczania zwłok/szczątków, częstotliwość w/w czynności, stosowane preparaty. Wszystkie skontrolowane samochody były prawidłowo oznakowane i spełniały wymogi sanitarno-techniczne do przewozu zwłok/szczątków ludzkich.

Na wniosek Starosty Koneckiego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich w roku 2019 wydał **11 opinii w formie postanowienia na sprowadzenie zwłok z zagranicy**.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., 4 obiekty oceniono negatywnie ze względu na zły stan sanitarno – techniczny (1 placówka zapewniająca całodobową opiekę, 2 zakłady kosmetyczne, 1 zakład odnowy biologicznej), co stanowi 2,17% wszystkich skontrolowanych

obiektów użyteczności publicznej.

Kąpieliska

W sezonie letnim 2019 r. na terenie powiatu koneckiego funkcjonowało **1 kąpielisko w Sielpi Wielkiej**, na zbiorniku wodnym w Sielpi, o długości linii brzegowej 50 m.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich zaopiniował pozytywnie projekt uchwały Rady Miejskiej w Końskich w sprawie wykazu kąpielisk na terenie Gminy Końskie postanowieniem znak: SE. Ia-4250/1/2019 z dnia 01.03.2019 r.).

Zgodnie z przekazanym do PPIS w Końskich przez Burmistrza Miasta i Gminy w Końskich, wnioskiem znak: UKO.6344.1.2019.ZS z dnia 25 lutego 2019 r. (data wpływu do PSSE w Końskich 28.02.2019 r.) **sezon kąpieliskowy** na kąpielisku w Sielpi Wielkiej trwał **od 01.07.2019 r. do 31.08.2019 r.**

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich sprawował w roku 2019 nadzór nad jakością wody w czasie trwania sezonu zgodnie z obowiązującym *rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U., poz. 255)*.

Przeprowadzono 3 kontrole sanitarne i 1 kontrolę jakości wody z kąpieliska w Sielpi, pobrano 1 próbkę wody z kąpieliska w Sielpi w ramach kontroli urzędowej.

Próbka wody do badania w ramach kontroli urzędowej pobrana została w dniu 24.06.2019 r., nie odnotowano sytuacji mogących powodować pogorszenie jakości wody w kąpielisku oraz stanowiących zagrożenie dla zdrowia kąpiących się osób.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich w oparciu o wyniki badań laboratoryjnych próbek wody pobranych **w ramach kontroli urzędowej** (przed sezonem w ramach kontroli urzędowej pobrano do badania **1 próbkę wody**) i **wewnętrznej** prowadzonej przez zarządcę (w sezonie w ramach kontroli wewnętrznej pobrano do badania **3 próbki wody**) z kąpieliska w Sielpi, zgodnie z harmonogramem, przeprowadzonych w laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej, wydał **5 komunikatów (4 bieżące oceny jakości wody w kąpielisku i 1 sezonowa ocena jakości wody)** stwierdzających przydatność wody do kąpieli w kąpielisku Sielpia w Sielpi Wielkiej, gm. Końskie, komunikaty na przekazywano do wiadomości zarządcy oraz jednostkom samorządowym i Komendantowi Powiatowemu Policji.

Decyzji nie wydano, doraźnych zaleceń nie udzielono.

Miejsce wykorzystywane do kąpieli w Stąporkowie przy ul. Miłej

W sezonie letnim 2019 r. podobnie jak w okresie wcześniejszym nie uruchomiono miejsca wykorzystywanego do kąpieli w Stąporkowie przy ul. Miłej.

V. Stan sanitarny podmiotów, w których wykonywana jest działalność lecznicza

Końskich nadzoruje **164 podmioty wykonujące działalność leczniczą**, w tym: **39 podmiotów leczniczych** – 1 szpital, 3 inne niż szpitale, 35 podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria, medyczne laboratoria diagnostyczne, inne) oraz **125 praktyk zawodowych** prowadzące działalność leczniczą.

W 2019 r. skontrolowano ogółem przez przedstawicieli PPIS w Końskich 78 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, w tym 29 podmiotów leczniczych, 49 praktyk zawodowych prowadzących działalność leczniczą.

W roku sprawozdawczym ogółem przeprowadzono 110 kontroli podmiotów, w których wykonywana jest działalność lecznicza, w tym: 61 podmiotów leczniczych i 49 praktyk zawodowych prowadzących działalność leczniczą.

W skontrolowanych obiektach poddawano ocenie między innymi stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, dezynfekcję i sterylizację narzędzi i sprzętu medycznego, postępowanie z odpadami medycznymi w miejscach ich wytwarzania oraz czasowego gromadzenia, postępowanie z odpadami komunalnymi, postępowanie z bielizną czystą i brudną, opracowanie i zastosowanie procedur medycznych.

Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowy, środki dezynfekcyjne i czystościowe oraz sprzęt niezbędny do utrzymania czystości w nadzorowanych podmiotach jest prawidłowe.

Naruszenia wymagań sanitarno – higienicznych w zakresie utrzymania czystości i porządku nie stwierdzono.

Dostępność i użycie środków ochrony osobistej personelu jest odpowiednie do zagrożenia. Sprzęt wielorazowego użytku wyjaławiany jest w autoklawach. Na terenie powiatu koneckiego 46 podmiotów wyposażonych jest we własne autoklawy. Omawiane podmioty lecznicze przeprowadzające procesy sterylizacji narzędzi i sprzętu medycznego kontrolują skuteczność przebiegu tych procesów testami biologicznymi w ramach kontroli wewnętrznej ze średnią, szacunkową częstotliwością 1 raz w miesiącu. Przez użytkowników autoklawów prowadzona jest ponadto kontrola wewnętrzna wskaźnikami chemicznymi i kontrola fizyczna.

Podmioty lecznicze posiadają opracowane i wdrożone procedury medyczne, mające na celu minimalizację zakażeń.

Zaopatrzenie placówek leczniczych w środki dezynfekcyjne, w zakresie ilości i asortymentu jest wystarczające.

VI. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

Sekcja Nadzoru Środowiska Pracy zajmuje się ochroną zdrowia pracowników przed niekorzystnym wpływem szkodliwości występujących w środowisku pracy w celu zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych, poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie przestrzegania przepisów higieny i warunków środowiska pracy.

W roku 2019 w ewidencji Sekcji Nadzoru Środowiska Pracy znajdowało się 481 zakładów pracy, w których było zatrudnionych 8498 pracowników. Większość objętych ewidencją podmiotów to firmy zatrudniające do 50 pracowników – 442 firmy, co stanowi 92% wszystkich nadzorowanych zakładów.

Zakres kontroli warunków pracy

Przeprowadzono 209 kontroli w 165 zakładach zatrudniających 4347 pracowników (w 2018 r. - 253 kontrole w 196 zakładach zatrudniających 5573 osób).

Przeprowadzone kontrole dotyczyły między innymi następujących tematów:

Liczba kontroli z podziałem na zagadnienia:

Temat	Liczba kontroli	Odsetek wszystkich przeprowadzonych kontroli
Nadzór nad warunkami pracy (kontrole sanitarne)	90	43
Nadzór nad substancjami i mieszaninami chemicznymi	29	14
Nadzór nad prekursorami kategorii 2 i 3	14	7
Czynniki rakotwórcze i mutagenne	6	3
Czynniki biologiczne	30	14
Produkty biobójcze	40	19
Ogółem	209	100%

Postępowanie administracyjno-egzekucyjne

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 13 decyzji merytorycznych (22 nakazy), 11 decyzji płatniczych (w 2018 r. odpowiednio 8 decyzji merytorycznych, 8 płatniczych).

Wydane decyzje zawierały zarządzenia dotyczące:

- badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy - 7,
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy – 5,
- aktualizacji oceny ryzyka zawodowego, rejestrów i kart – 3,
- poprawy stanu sanitarnego – 4,

- instrukcji stanowiskowych – 1,
- magazynu chemikaliów – 1,
- programu działań organizacyjno – technicznych – 1.

Nadzór nad warunkami pracy – charakterystyka działań naprawczych

Nadzór nad warunkami pracy w przekroczeniach NDS i NDN

Bieżącym nadzorem sanitarnym objęto 481 zakładów, zatrudniających 8498 pracowników, 219 osób (2,6 %) pracowały w przekroczeniach NDS i NDN czynników szkodliwych w 29 zakładach. (W 2018r. odpowiednio: 470 zakłady zatrudniające 8480 pracowników, 583 osoby (6,9%) pracowały w przekroczeniach NDS i NDN w 34 zakładach).

Wykaz zakładów pracy i osób pracujących w przekroczeniach NDS i NDN				
Dział PKD	Rodzaj działalności (nazwa działu PKD)	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia NDS/NDN	Liczba osób pracujących w przekroczeniach NDS/NDN	Procent osób pracujących w przekroczeniach NDS/NDN
10	Produkcja artykułów spożywczych	1	19	8,7
16	Produkcja drewna i wyrobów z drewna	2	2	0,9
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2	9	4,1
24	Odlewnictwo żeliwa	14	100	45,7
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych	6	71	32,4
29	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	2	14	6,4
46	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	2	4	1,8
Razem		29	219	100

W ramach nadzoru nad warunkami pracy wydano 22 nakazy, które dotyczyły:

- badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy - 7,
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy – 5,
- aktualizacji oceny ryzyka zawodowego, rejestrów i kart – 3,

- poprawy stanu sanitarnego – 4,
- instrukcji stanowiskowych – 1,
- magazynu chemikaliów – 1,
- programu działań organizacyjno – technicznych – 1.

Substancje i preparaty chemiczne oraz prekursory

Przeprowadzono 29 kontroli w ramach nadzoru nad substancjami i preparatami chemicznymi:

- 8 kontroli w zakładach stosujących substancje i mieszaniny chemiczne (dalszy użytkownik wg REACH),
- 14 kontroli dotyczących wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych (dystrybutor wg REACH),
- 1 kontrolę producenta substancji chemicznej,
- 6 kontroli dalszych użytkowników – formulatorów.

W ramach nadzoru nad prekursorami kategorii 2 i 3 przeprowadzono 14 kontroli w tym:

- 7 kontroli dotyczących wprowadzania do obrotu,
- 7 kontroli w podmiotach stosujących prekursory.

Produkty biobójcze

Przeprowadzono 40 kontroli w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi:

- 28 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych,
- 12 kontroli w zakresie stosowania produktów biobójczych.

Czynniki biologiczne

Przeprowadzono ogółem 30 kontrole w 30 zakładach w ramach nadzoru nad warunkami pracy pracowników zatrudnionych w narażeniu na czynniki biologiczne w zakładach pracy (nadleśnictwa, przemysł spożywczy, zakłady opieki zdrowotnej, zakłady gospodarki komunalnej, oczyszczalnie ścieków, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne). Nie wydano decyzji.

Czynniki rakotwórcze i mutagenne

Przeprowadzono 6 kontroli w 6 zakładach w zakresie występowania czynników rakotwórczych i mutagennych. Nie wydano decyzji.

Sekcja prowadzi **elektroniczną bazę danych informacji o czynnikach rakotwórczych** występujących w środowisku pracy i przesyła do centralnego rejestru czynników rakotwórczych w Łodzi.

Choroby zawodowe

Wpłynęło 36 zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych, wydano 24 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 6 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (w 2018 r. odpowiednio wpłynęło 32 zgłoszenia, wydano 24 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 8 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej).

Najczęściej stwierdzane choroby zawodowe to:

Lp.	Nazwa	Pozycja	Liczba przypadków			%		
			2017	2018	2019	2017	2018	2019
1	Pylice płuc	3	31	22	16	81,6	92	67
4	Przewlekłe choroby narządu głosu	15	2	-	-	5,3	-	-
5	Przewlekłe choroby układu ruchu	19	1	-	-	2,6	-	-
6	zespół cieśni w obrębie nadgarstka	20	-	1	-	-	4	-
7	Zespół wibracyjny	22	1	-	-	2,6	-	-
8	Borelioza	26	3	1	8	7,9	4	33
Razem			12	24	24	100	100	100

VII. Działania w zakresie zmniejszenia zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez nowe narkotyki (tzw. „dopalacze”)

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania w celu ochrony zdrowia ludzi także w obszarze przeciwdziałania zagrożeniom życia lub zdrowia stwarzanych przez nowe narkotyki, tzw. „dopalacze”, w skład których wchodzi nowe substancje psychoaktywne.

Kompetencje w zakresie kontroli przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczące zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii* określa znowelizowana *ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej*.

Zgodnie z *art. 4 ust. 1 pkt 9a ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy również kontrola przestrzegania przepisów *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*, dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie;

Minister Zdrowia realizując postanowienia *art. 44c ust. 13 w/w ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii*, *rozporządzeniem z dnia 6 marca 2019 r. (Dz.U., poz. 490)*, określił wykaz 18 podmiotów uprawnionych do przeprowadzania badań mających na celu ustalenie, czy dany produkt jest środkiem zastępczym.

W myśl *art. 4 pkt 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 852 z późn. zm.)*, „**nowa substancja psychoaktywna**” oznacza każdą substancję lub grupy substancji pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w formie czystej lub w formie preparatu działającą na ośrodkowy układ nerwowy, inną niż substancja psychotropowa i środek odurzający, stwarzającą zgodnie z rekomendacją Zespołu do spraw oceny ryzyka zagrożeń dla zdrowia lub życia ludzi związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych, o której mowa w *art. 18b ust. 1 pkt 3*, zagrożenia dla zdrowia lub zagrożenia społeczne porównywalne do zagrożeń stwarzanych przez substancję psychotropową lub środek odurzający, lub które naśladują działanie tych substancji, określone w przepisach wydanych na podstawie *art. 44f pkt 3 ww. ustawy*.

Na terenie powiatu koneckiego w 2019 roku nie funkcjonowały rozpoznane podmioty w zakresie wprowadzania do obrotu i produkcji nowych narkotyków.

W ramach monitoringu obecności na rynku nowych narkotyków w ubiegłym roku podczas

przeprowadzania bieżących kontroli nie stwierdzono w obrocie produktów, które mogłyby być „dopalaczami”.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich z uwagi na brak funkcjonujących oraz podejrzanych podmiotów gospodarczych o produkcję lub wprowadzanie do obrotu nowych substancji psychoaktywnych nie prowadził wspólnych kontroli z Policją lub Służbą Celną, jak również nie przejmował spraw w powyższym zakresie.

W 2019 roku współpracowano z Szpitalnym Oddziałem Ratunkowym w Końskich w zakresie zgłaszania przypadków zatrucia „dopalaczami”.

W 2019 r. zgłoszono **9 przypadków zatruc dopalaczami**. Byli to: 8 mężczyzn w wieku 17 - 58 lat i 1 kobieta w wieku 17 lat (porównywalnie w roku 2018 było 4 zatrucia: 1 mężczyzna w wieku 22 lata i 3 kobiety w wieku 16-28 lat). Przeważnie były to zgłoszenia bez wskazania nazwy substancji zastępczej podanej jako przyczyny zatrucia. Meldunki przekazywano w terminach dwutygodniowych, a następnie w miesięcznych do ŚPWIS oraz umieszczano na bieżąco w systemie SMIOD - System Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu koneckiego biorąc pod uwagę skalę zagrożenia wynikającego z przyjmowania szczególnie przez młodzież „nowych narkotyków” **podejmowała różnego rodzaju działania prewencyjne**.

W 2019 r. Pion Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej zorganizował spotkania edukacyjne wspólnie z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Końskich dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem nowych narkotyków tzw. „dopalaczy”. Podczas rozmów indywidualnych przekazywano młodzieży informacje o konsekwencjach zdrowotnych, społecznych i moralnych zażywania substancji psychoaktywnych. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych.

W zakresie działań edukacyjnych, pion PZiOZ PSSE w Końskich podejmował następujące działania profilaktyczne:

Działanie	Odbiorcy	Liczba odbiorców
23 spotkania edukacyjne zorganizowane przez Sekcje PZiOZ Końskich i Komendę Powiatową Policji w Końskich	Uczniowie szkół podstawowych młodzież szkół ponadgimnazjalnych, nauczyciele, rodzice uczniów szkół podstawowych	1548
Dystrybucja ulotek prowadzona przez sekcje PZiOZ, HDziM, HŻŻiPK PSSE w Końskich	Młodzież wypoczywająca na 46 placówkach wypoczynku	2437

VIII. Nadzór nad placówkami nauczania, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży

W latach 2018/2019 skontrolowano 102/91 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 36/46 placówek wypoczynku letniego i zimowego. Przeprowadzono w nich 196/195 kontroli. Wydano: 4/3 decyzje administracyjno - egzekucyjne na poprawę stanu sanitarno – technicznego, 5/5 decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń, 6/6 decyzji płatniczych, 0/0 decyzje o umorzeniu postępowania. Decyzje na poprawę stanu sanitarno-technicznego wydano dla szkoły podstawowej, przedszkola publicznego i przedszkola niepublicznego. Decyzje administracyjne dotyczyły: wyłączenia z użytku sali dydaktycznej znajdującej się w zaadoptowanym niezgodnie z przeznaczeniem pomieszczeniem magazynowym w podpiwniczeniu budynku oraz nieogrodzonego terenu przedszkola, dostosowania wyposażenia (umywalki, sedesy, poręcze) przedszkola dla potrzeb dzieci (zarządzenie zostało wykonane), okazania stosownego zezwolenia na zaadoptowanie pomieszczeń i utworzenie grupy przedszkolnej na piętrze budynku (zarządzenie zostało wykonane) oraz zapewnienia wszystkim dzieciom bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w przedszkolu zgodnie z obowiązującą opinią sanitarną wydana przez PPIS w Końskich (zarządzenie zostało wykonane).

W latach 2018/2019 zakończono 3/2 postępowania, w tym wszczęte w bieżącym roku 3/1 oraz 0/1 z lat ubiegłych. Toczy się 1/3 postępowanie wszczęte przed 2018/2019 rokiem, dotyczą zabezpieczenia sal dydaktycznych przed spadkiem temperatury, doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego podłóg w salach zajęć, nawierzchni dróg i przejść wokół budynku oraz ścian, posadzki i parapetów w sanitariatach oraz doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego wewnętrznej instalacji kanalizacyjnej w łazienkach, zapewnienia wentylacji we wszystkich pomieszczeniach budynku szkoły.

Toczy się również postępowania 4/2 z 2018 r. oraz 2 z 2019 r.

Sporządzono 17/11 adnotacji urzędowych z powodu braku możliwości przeprowadzenia kontroli.

Wysłano 67/87 zawiadomień o zamiarze wszczęcia kontroli z urzędu.

Informowano 5/2 organów prowadzących placówki o złym stanie sanitarno - technicznym.

W celu oceny warunków pracy ucznia wykonano ogółem 1141/1659 **badan**; były to oceny tygodniowych rozkładów lekcji oraz oceny dostosowania stanowisk pracy do warunków antropometrycznych ucznia. Łącznie wykonano 1692/3639 **oznaczeń**:

1) Oceniono dostosowanie stanowisk pracy do wzrostu ucznia w 7/13 placówkach, w 19/79 oddziałach, 278/1213 stanowisk pracy ucznia.

2) Oceniono 434/446 tygodniowych rozkładów lekcji w 46/45 placówkach.

Poprawa stanu sanitarnego w 2019 r.:

Wyremontowano 1 zespół szkół.

Rozbudowano 1 zespół szkół.

Zapewniono wentylację mechaniczną w sanitariatach w 2 placówkach.

Przebudowano szkołę podstawową, aby umożliwić przeniesienie do niej przedszkola.

Oddano do użytku boisko zewnętrzne przy zespole szkół.

Przeprowadzono termomodernizację w 2 szkołach podstawowych.

Przybyły nowe placówki w 2019 r.:

- 1 oddział przedszkolny z siedzibą w nowym budynku.

Placówki, które zostały zlikwidowane lub zawiesiły działalność w 2019 r.:

- 1 klubik dziecięcy,

- 1 szkoła podstawowa,

- 1 liceum dla młodzieży i dorosłych,

- 2 placówki pracy pozaszkolnej.

Remonty generalne przeprowadzono w:

- 2 szkołach podstawowych,

- 1 zespole szkół,

- 1 wiejskim domu kultury.

IX. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności, żywienia i produktów kosmetycznych

W 2019 r. z **897 obiektów** objętych nadzorem znajdujących się w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich **skontrolowano 308 obiektów**, tj.: 34,33%.

Kontrolą objęto zakłady produkcyjne, zakłady obrotu żywnością, zakłady żywienia zbiorowego otwarte i zamknięte, obiekty ruchome i tymczasowe, środki transportu żywności oraz miejsca obrotu produktów kosmetycznych jak również produkcję pierwotną.

W skontrolowanych obiektach:

- przeprowadzono łącznie **427 kontroli i rekontroli sanitarnych**,
- wydano **32 decyzje na poprawę stanu sanitarno-higienicznego**,
- nałożono **22 mandaty karne na łączną kwotę 5900 zł.**

W 2019 r. z 308 obiektów skontrolowanych, sklasyfikowano 199 co stanowi 64,61%. Z ogólnej liczby obiektów sklasyfikowanych wszystkie zostały ocenione jako obiekty „zgodne” z wymaganiami”, wg ujednoliconych arkuszy oceny stanu sanitarnego dla poszczególnych rodzajów obiektów.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości w nadzorowanych obiektach w 2019 r.:

- zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń zakładu;
- oferowane do sprzedaży środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia;
- przerwany ciąg chłodniczy środków spożywczych wymagających szczególnych warunków przechowywania i magazynowania;
- brak kontroli wewnętrznej pełnionej przez przedsiębiorców branży spożywczej z zakresu Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej, tj.: monitorowania temperatur z urządzeń chłodniczych, brak opracowanych harmonogramów badania wyrobu gotowego; brak zapisów z procesów technologicznych (dot. obróbki termicznej np. potraw);
- brak środków myjąco-dezynfekcyjnych do mycia rąk, sprzętu i powierzchni;
- zły stan higieniczny sprzętu i powierzchni.

W 2019 r. nie odnotowano znacznej poprawy stanu sanitarno – technicznego nadzorowanych zakładów zarówno w obszarze stanu technicznego zakładów, higieny, jak i dokumentacji prowadzonej przez zakłady w zakresie GHP, GMP i HACCP.

Stan wdrożenia przez przedsiębiorców systemów samokontroli gwarantujących bezpieczeństwo żywności w zakładach żywnościowo - żywieniowych w powiecie koneckim jest zadowalający. Analizując powyższe dane z analogicznymi wskaźnikami roku ubiegłego stwierdza się poprawę stanu wdrożenia zasad systemu GHP, GMP i HACCP w każdej grupie obiektów. Najwyższą dynamikę wzrostu odnotowano w zakresie wprowadzania systemu HACCP.

Działania podejmowane w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, żywienia i produktów kosmetycznych:

- W celu oceny bazy żywnościowo-żywieniowej zlokalizowanej w miejscowościach wypoczynkowych i na trasach turystycznych w letnim sezonie turystycznym skontrolowano ogółem 42 obiekty.

Przeprowadzono 18 kontroli obiektów wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży w trakcie trwania w/w wypoczynku.

- W ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) w związku z 70 powiadomieniami alarmowymi, 38 informacyjnymi oraz 1 powiadomieniem typu NEWS, wycofano z rynku niebezpieczne produkty:

- 282 szt. środka spożywczego pn. „*Gorczyca biała cała 30g*” nr partii 1298133, data minimalnej trwałości 05.2022, Producent PRYMAT Sp. z o.o., ul. Chlebowa 14, 44-337 Jastrzębie Zdrój, kwestionowany z powodu stwierdzenia obecności bakterii *Salmonella Typhimurium*;

- 2 szt. środka spożywczego pn. „*Maka gryczana*”, masa netto 500g, nr partii 14.05.2020.35019, data minimalnej trwałości: 14.05.2020, producent: Radix-Bis Sp. z o.o., ul. Gerberowa 22, 83-010 Rotmanka; kwestionowany za przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A (OTA) w ilości $5,6 \pm 1,1$ µg/kg;

- 14 szt. opakowań „*enerBIO wafle kukurydziane z solą morską*” GENUSS PLUS 115g, nr partii: 20/10/2019D i 07/12/2019D, 01/10/2019A, 22/11/2019D, Producent: RACIO s.r.o. Czechy; produkt kwestionowany za zanieczyszczenie fragmentami metali;

- 8 szt. środka spożywczego pn. „*SoRiso Olej z ryżu naturalnego 100%*”, nr partii: E386, data minimalnej trwałości: 18.03.2021, wyprodukowanego dla: Italmex Warszawa Sp. z o.o., ul. Jana Olbrachta 94, 01-102 Warszawa; produkt kwestionowany za stwierdzone przekroczenia NDP estrów 3-MCPD (6227 ± 1245 ppb) oraz estrów glicydowych (93173 ± 920 ppb).

- Wykonano 603 pomiary temperatur w zakresie kontroli zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego. W jednym przypadku stwierdzono przerwany ciąg chłodniczy dot. 1 środka

transportu, nałożono mandat karny na kwotę 300 zł oraz wydano decyzję administracyjną płatniczą.

- Dokonano w 14 zakładach (wykonano 22 pomiary) badania jakości tłuszczów smaźalniczych za pomocą testu jakości tłuszczów do głębokiego smażenia. Pobrano jedną próbkę tłuszczu smaźalniczego na zawartość związków polarnych, próbka niekwestionowana.
- Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych zakwestionowano i **wycofano z obrotu środki spożywcze na łączną kwotę: 3149,83 zł**, w tym:
 - środki spożywcze przeterminowane – na kwotę: 997,10 zł,
 - środki spożywcze nieoznakowane – na kwotę: 730 zł,
 - środki spożywcze niewłaściwej jakości zdrowotnej – na kwotę: - 95,94 zł,
 - środki spożywcze wycofane w systemie RASFF – na kwotę: 905,30 zł,
 - środki spożywcze zakwestionowane za przerwany ciąg chłodniczy – na kwotę: 421,49 zł.
- Wykonano **63 oceny teoretyczne sposobu żywienia w obiektach żywienia zbiorowego zamkniętych**. Ocenione jadłospisy w **32 przypadkach budziły zastrzeżenia**, a stwierdzone błędy stanowiły wskazówki do poprawy planowanych jadłospisów w zakresie przestrzegania *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży z tych jednostek*. Oceny jadłospisów wraz z zaleceniami przekazywane są do placówek oświatowo-wychowawczych. W sytuacji bardzo złej oceny przekazywane są informacje do organu założycielskiego placówki oświatowo-wychowawczej. W roku 2019 przekazywano 1 informację dotyczącą złego sposobu żywienia w przedszkolu do organu założycielskiego jakim jest Burmistrz Miasta i Gminy Końskie. Ponadto dokonano jednego odbioru **sklepiku szkolnego** – nieprawidłowości nie stwierdzono.
- W ramach **nadzoru nad suplementami diety** przeprowadzono **10 kontroli tematycznych**, **skontrolowano i oceniono 19 preparatów** pod względem prawidłowości stosowania przez przedsiębiorców oznakowania. Nieprawidłowości nie stwierdzono.
- Pobrano do badania 4 próbki wyrobów do kontaktu z żywnością w ramach urzędowej kontroli i monitoringu. Próbek nie kwestionowano.

- W ramach urzędowej kontroli i monitoringu pobrano do badania fizyko-chemicznego i mikrobiologicznego ogółem **220 próbek**, w tym 2 próbki kosmetyku.

Zakwestionowano 13 próbek żywnościowych, tj.:

- 5 próbek lodów z automatu za przekroczoną liczbę drobnoustrojów chorobotwórczych, tj.: *Enterobacteriaceae*;
- 5 próbek „Kiełbasa surowa metka tatarska” Próbki kwestionowano za wykrycie *Escherichia coli* w 3 z 5 próbek wytwarzające toksynę Shiga (STEC) w 25g (wyizolowano szczep zawierający gen stx2);
- 1 próbka „Pojemnik do mikrofalówki”. Produkt został zakwestionowany ze względu na niespójne oznakowanie na spodzie pojemnika i instrukcji użycia dołączonej do pojemnika (dot. nr art. oraz przeznaczenia: inne oznakowanie na spodzie pojemnika i w instrukcji użycia dołączonej do pojemnika);
- 1 próbka „Brukselka”. Próbkę zakwestionowano w związku z przekroczeniem wartości NDP dla oznaczonego związku Klotianidyny w ilości $0,14 \pm 0,07$ mg/kg;
- 1 próbka „Galaretka STANDARD o smaku truskawkowym w proszku”, zakwestionowano za zawartość czerwieni koszenilowej, w badanej próbce wyniosła $33,4 \pm 5,3$ mg/kg produktu gotowego do spożycia.
- Czynnie uczestniczono w realizacji przedsięwzięcia związanego z programem edukacyjnym „Trzymaj Formę” szkół gimnazjalnych i podstawowych przy współpracy z Sekcją Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej, gdzie przeprowadzono 2 spotkania edukacyjne:
 - 1 spotkanie - szkolenie dla koordynatorów programu „Trzymaj Formę”,
 - 1 spotkanie edukacyjne, temat: „Racjonalne żywienie oraz Superfoods” przeprowadzono w szkole podstawowej.

Ponadto w dniu 30 maja 2019 r. - odbyła się konferencja w Starostwie Powiatowym w Końskich pt. „Zaburzenia odżywiania wśród młodzieży” w ramach Koneckich Dni Profilaktyki. W konferencji wzięli udział nauczyciele, pedagodzy, psychologowie, przedstawiciele służby zdrowia oraz pomocy społecznej w sumie 34 osoby.

W 2019 r. przeprowadzano 4 wspólne kontrole z przedstawicielami Powiatowego Lekarza Weterynarii i funkcjonariuszami Komendy Policji, **kontrole na targowiskach** w Końskich, Stąporkowie i Słupi Koneckiej obiektów ruchomych tzw. „autosklepów” oraz kiosków mięsnych.

Ogółem przeprowadzono 12 kontroli specjalistycznych środków transportu oraz 72 kontrole w obiektach żywienia zbiorowego i 48 kontroli w sklepach spożywczych na terenie powiatu koneckiego w zakresie wzmożonego nadzoru nad legalnością wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego oraz zagospodarowywania odpadów pochodzenia zwierzęcego w obiektach żywnościowo-żywnościowych zlokalizowanych na targowiskach i bazarach pod kątem możliwości nielegalnego wprowadzania do obrotu mięsa w związku z poważną sytuacją związaną z możliwością niekontrolowanego rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń przez nielegalne wprowadzanie do obrotu mięsa i produktów z mięsa wieprzowego i dzików, które mogły być przedmiotem przemytu przez granicę Polski z Ukrainy i Białorusi. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w w/w zakresie:

- ✓ identyfikowalności wyrobów mięsno-wędliniarskich (tj.: braku etykiet, dokumentu potwierdzającego zakup mięsa, braku HDI),
- ✓ nieprawidłowego znakowania wyrobów mięsno-wędliniarskich (na etykietach brak: nr partii, nr weterynaryjnego zakładu oraz terminu przydatności do spożycia, co uniemożliwia identyfikację),
- ✓ braku wydzielonego, oznakowanego pojemnika na odpady kategorii 3,
- ✓ braku procedury dot. zagospodarowania odpadów kat. 3,
- ✓ braku do wglądu umowy z zakładem utylizacyjnym.

Podczas kontroli specjalistycznych środków transportu w 5 obiektach za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 5 mandatów na kwotę 1100 zł.

X. Promocja zdrowia i oświata zdrowotna

Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna realizuje działania wynikające z Narodowego Programu Zdrowia oraz aktualnej oceny sytuacji epidemiologicznej i potrzeb środowiskowych.

Realizowano ogólnopolskie programy edukacyjne oraz interwencje nieprogramowe. W realizacji powyższych zadań współpracowano z organizacjami, instytucjami oraz placówkami szkolnymi.

W ramach podejmowanych działań podjęto współpracę min. z następującymi instytucjami:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Końskich – współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki, działania podtrzymujące efekty projektu KIK/68;
- Samorząd lokalny – wspieranie inicjatyw prozdrowotnych Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- Komenda Powiatowa Policji – współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki, kampania dot. środków zastępczych, działania podtrzymujące efekty projektu KIK/68;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Końskich – współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki;
- Komenda 13-5 Hufca Pracy w Końskich - współpraca przy organizacji Koneckich Dni Profilaktyki;
- Przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe – realizacja programów prozdrowotnych Państwowej Inspekcji Sanitarnej, inne inicjatywy dot. działania placówek oświatowo-wychowawczych (przekazywanie materiałów, poradnictwo i instruktaże, itp.);
- Media (Tygodnik Konecki, Echo Dnia, TKN24, Moja gazeta domowa - konecki24.pl);
- Miejsko – Gminny Dom Kultury w Końskich – współpraca przy organizacji Powiatowego Konkursu Piosenki o Zdrowiu, konkursu: Festiwal Piosenki o Zdrowiu 2019 „Zdrowe nutki”, szkoleń z zakresu procedur higieniczno-sanitarnych.

W roku 2019 realizowano następujące programy krajowe i wojewódzkie:

1. „Trzymaj Formę!”

Celem programu „Trzymaj Formę!” jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

W roku szkolnym 2018/2019 r. program realizowano w 16 szkołach podstawowych, w tym szkołach z klasami gimnazjalnymi.

Ogółem w programie wzięło udział 2105 osób, w tym 1313 uczniów i 496 rodziców oraz 80 nauczycieli.

2. Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej: „Czyste powietrze wokół nas”

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej przeznaczony dla dzieci 5 i 6-letnich oraz ich rodziców i opiekunów (ogółem objął 947 osób). Ma na celu wykształcenie u dzieci

świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy.

3. Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych: „Nie pal przy mnie, proszę”

Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów (ogółem objął 1347 osób). Program ma na celu uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia, kształtowanie odpowiedzialności za własne zdrowie, uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem oraz wykształcenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą.

4. Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas IV szkoły podstawowej: „Bieg po zdrowie”

Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas IV szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów (ogółem objął 787 osób). Program ma na celu zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

5. Program edukacji antytytoniowej dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i uczniów gimnazjum: „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum oraz ich rodziców i opiekunów (ogółem objął 1811 osób). Celem głównym programu jest zapobieganie palenia tytoniu wśród młodzieży szkolnej.

6. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

W ramach profilaktyki HIV/AIDS ogółem działaniami objęto 1119 osób.

7. Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych (ogółem objął 405 osób).

8. Program „Podstępne WZW”

Organizatorami programu są: Fundacja Gwiazda Nadziei oraz Państwowa Inspekcja Sanitarna. Program jest adresowany do uczniów klas II szkół ponadpodstawowych (ogółem działaniami objęto 295 osób). Głównym celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C.

9. Program „Znamie! Znam je?”

Organizatorami programu są: Fundacja Gwiazda Nadziei oraz Państwowa Inspekcja Sanitarna. Program jest adresowany do uczniów wszystkich klas szkół ponadpodstawowych

(ogółem działaniami objęto 973 osób). Głównym celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat czerniaka.

10. Program „Wybierz życie, pierwszy krok”

Organizatorami programu są: Fundacja MSD dla Zdrowia Kobiet oraz Państwowa Inspekcja Sanitarna. Program jest adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, szczególnie klas I, ale może być realizowany również w pozostałych klasach (ogółem działaniami objęto 748 osób). Program poświęcony jest profilaktyce zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV). Głównym celem programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę.

Interwencje nieprogramowe

1. Akcja zimowa i letnia: „Zdrowe i Bezpieczne Wakacje 2019”

Ogółem w ramach ferii zimowych i okresu letniego działaniami objęto 5108 osób.

W ramach akcji zimowej przekazano 40 ulotek i broszur dla dzieci i młodzieży uczestniczących w obozach zimowych.

W ramach akcji letniej - przygotowano i rozprowadzono materiały edukacyjne: poradnik „Zdrowe i bezpieczne wakacje”, „Patent na bezpieczne wakacje” oraz ulotki, w których zamieszczono wiadomości dotyczące HIV/AIDS, profilaktyki uzależnień (palenie tytoniu, alkoholizm, narkomania i dopalacze), opalania i promieniowania UV – 1100 szt. (przekazano na kolonie, półkolonie i obozy). W tegorocznym okresie wakacyjnym na terenie powiatu koneckiego zorganizowano 44 kolonie, półkolonie i obozy, w których w sumie wzięło udział 2362 uczestników. Ponadto dystrybuowano poradnik: „Zdrowe i bezpieczne wakacje” do 21 placówek oświatowych na terenie powiatu koneckiego (210 sztuk).

2. Profilaktyka antytytoniowa

Profilaktyka antytytoniowa była w roku 2019 obecna w różnych działaniach prowadzonych przez PSSE w Końskich (działaniami w sumie objęto 5513 odbiorców), m.in.:

- Obchody Światowego Dnia bez Tytoniu;
- Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu.

2.1. Obchody Światowego Dnia bez Tytoniu zostały połączone z organizacją Koneckich Dni Profilaktyki (ogółem objęto działaniami 2750 osób).

2.2. W ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia przeprowadzono działania, którymi ogółem objęto nimi 2584 osoby.

3. Profilaktyka nowotworów

W 2019 r. działania w ramach profilaktyki nowotworów dotyczyły m.in. profilaktyki raka

piersi i raka szyjki macicy (ogółem 164 osoby). Podjęto także szereg działań w ramach profilaktyki nowotworów odtyniowych, min. Światowy Dzień bez Tytoniu i Światowy Dzień Rzucania Palenia.

4. Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych

Działania profilaktyczne miały na celu rozpowszechnienie podstawowych informacji wśród mieszkańców powiatu koneckiego o zagrożeniach związanych z nowymi środkami psychoaktywnymi pojawiającymi się na rynku narkotykowym (działaniami objęto ogółem 4087 osób).

5. Profilaktyka używania alkoholu

1) Pracownik PSSE w Końskich przeprowadził akcje profilaktyczną dotyczącą profilaktyki nadużywania alkoholu oraz bezpieczeństwa na drodze. W ramach akcji uczniowie z 3 szkół średnich testowali alkomaty podczas jazdy samochodem na placu manewrowym pod opieką instruktora nauki jazdy (41 osób).

2) Zorganizowano namioty profilaktyczne z materiałami edukacyjnymi podczas festynów w Końskich, Gowarczowie, Słupi Koneckiej i Radoszycach.

6. Koneckie Dni Profilaktyki

Koneckie Dni Profilaktyki (25 IV – 05 VI 2019 r.) są inicjatywą, która odbywa się w ramach Świętokrzyskich Dni Profilaktyki. Podczas tegorocznych Koneckich Dni Profilaktyki przeprowadzono szereg imprez prozdrowotnych na terenie powiatu koneckiego: konferencje, festyny, pogadanki, szkolenia (ogółem działaniami objęto 4372 osoby).

W 2019 r. działania koncentrowały się wokół następujących tematów: zdrowego stylu życia, higieny osobistej, profilaktyki palenia tytoniu, zażywania substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze, alkohol) oraz chorób odkleszczowych.

7. Obchody Światowego Dnia Zdrowia, w tym Powiatowy Konkurs Piosenki o Zdrowiu

W ramach obchodów PSSE Końskie przeprowadziła działania, którymi objęto w sumie 1512 osób.

8. Profilaktyka chorób odkleszczowych

Celem podejmowanych działań była edukacja młodzieży w zakresie profilaktyki chorób odkleszczowych, czyli wykształcenie umiejętności zabezpieczania się przed ukąszeniem kleszcza, zachowania się po stwierdzeniu ukąszenia oraz roli szczepień ochronnych w zapobieganiu zachorowaniom na kleszczowe zapalenie mózgu i opon mózgowych. Działaniami objęto 316 osób.

9. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Przygotowano i przesłano do 18 podmiotów leczniczych pisma informujące, że w dniach

18 – 24 listopada 2019 r. obchodzimy V Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach, a w Europie 18 listopada 2019 r. już po raz XII Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach. Przekazano także materiały edukacyjne: 760 ulotek i plakatów.

10. Promocja szczepień ochronnych - ogółem działaniami objęto 1306 osób.

11. Promocja zdrowia

- Pierwsza pomoc przedmedyczna – PSSE Końskie wzięło udział w organizowanym przez ZSP Nr 2 w Końskich konkursie „Wiem co zrobić, gdy...”. Konkurs dotyczył zasad udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Ukazał się też artykuł w Tygodniku Koneckim dotyczący konkursu (950 odbiorców).
- Profilaktyka chorób zakaźnych – działaniami objęto w sumie 139 odbiorców. Zorganizowano wspólnie z Polskim Towarzystwem Higienicznym szkolenia z zakresu: Zapobiegania uchybieniom w procedurach higieniczno-sanitarnych w zakładach wykonujących działalność leczniczą i usługowych (gabinety stomatologiczne, zakłady: fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej). Szkolenia przeprowadziła firma Medilab (55 uczestników).
- Udział w konkursie: Festiwal Piosenki o Zdrowiu 2019 „Zdrowe nutki” organizowanym wraz z Polskim Towarzystwem Higienicznym. W etapie powiatowym zaprezentowały się dwie szkoły: na scenie wystąpiło 11 uczestników, w sumie w akcji wzięło udział 20 osób. Uczennica Szkoły Podstawowej w Kłucku wygrała etap powiatowy oraz zdobyła wyróżnienie za osobowość sceniczną w finale konkursu, który odbył się 29.10.2019 r. w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach. Pracownicy PSSE Końskie – organizacja Festiwalu na szczeblu powiatowym oraz koordynacja na szczeblu wojewódzkim.
- 100 – Lecie Służb Sanitarnych w Polsce - Pracownicy PSSE w Końskich przeprowadzili 2 spotkania z uczniami szkół ponadpodstawowych dotyczące obchodów 100 - Lecia Służb Sanitarnych w Polsce, prezentując pokrótce rys historyczny placówki oraz specyfikę pracy poszczególnych sekcji Stacji (30 odbiorców). W ramach tego zadania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich udzielił również wywiadu dla TKN24 (400 odbiorców).

Podsumowanie

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Końskich w roku 2019 było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez środki zastępcze i narkotyki, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego.

Państwowa Inspekcja Sanitarna działająca na terenie powiatu koneckiego w roku 2019 kontynuowała wykonywanie działań nadzorowanych określonych *ustawą z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej*.

Realizacja zadań statutowych odbywała się zgodnie z **planem zasadniczych przedsięwzięć na rok 2019** obejmującym główne kierunki działania, zasadnicze zamierzenia oraz harmonogramem nadzoru nad obiektami.

Przeprowadzono **1569** kontroli i wizytacji, wydano **425** decyzji ogółem, w tym **270** merytorycznych i **155** płatnicze, **17** postanowień, nałożono **31** mandatów na kwotę **8100 zł**.

W ramach urzędowej kontroli żywności, monitoringu jakości wody do spożycia, z kąpielisk i basenów pobrano ogółem **412** próbek do badań, w tym **192** próbki wody i **220** próbek żywności.

Przeprowadzono **1659** badań dotyczących higienicznej oceny warunków pracy uczniów, tj. **446** ocen tygodniowych rozkładów lekcyjnych i **1213** badań oceny dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów zgodnie z wymaganiami ergonomii.

❖ Działania w sytuacjach kryzysowych

W roku 2019 na terenie powiatu koneckiego **nie zaistniały zdarzenia**, których następstwa mogły wywołać konieczność korzystania z procedur przewidzianych w planach zarządzania kryzysowego.

Nie zarejestrowano przypadków zawleczenia szczególnie niebezpiecznych chorób zakaźnych jak również nie odnotowano zjawisk, których rodzaj i skala wymagałaby podjęcia skumulowanych działań o charakterze kryzysowym, jak również nie wystąpiły powodzie ani inne duże zdarzenia katastroficzne.

Uaktualniono plan działania PIS w sytuacjach kryzysowych.

❖ Działalność przeciwepidemiczna

Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich wpłynęło **1036**

(rok 2018 - 1322 przypadków) **przypadków** zgłoszeń podejrzeń zachorowań i zachorowań na choroby zakaźne. Łącznie w 2019 roku przeprowadzono **149 dochodzeń epidemiologicznych**, w związku ze zgłoszeniem podejrzeń zachorowań i zachorowań na choroby zakaźne (rok 2018 - 97 dochodzeń epidemiologicznych).

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w powiecie koneckim utrzymuje się, od kilku lat na porównywalnym poziomie.

Wybrane jednostki chorobowe, dla których w 2019 r. zaobserwowano wzrost zachorowań w powiecie koneckim to: wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe, biegunki do lat 2, szkarlatyna, róża, pokąsania przez zwierzęta i związane z tym szczepienia p/wściekliznie, oraz choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*.

Grypa oraz zachorowania grypopodobne - w 2019 roku wg sprawozdania o zachorowaniach i podejrzaniach zachorowań na gripę zgłoszono do Państwowego Powiatowego Inspektora w Końskich **412 przypadków**, w tym **17** potwierdzone laboratoryjnie (w 2018 r. – zgłoszono 767 przypadków zachorowań na gripę i choroby grypopodobne, w tym 2 potwierdzone laboratoryjnie).

Najskuteczniejszą metodą zapobiegania grypie są szczepienia ochronne. Dostępne szczepionki p/grypie zawierają antygeny wirusa grypy wywołującego zachorowania potwierdzone badaniami laboratoryjnymi. Ponieważ poziom odporności zabezpieczający przed zachorowaniem osiąga się dopiero po upływie około 2 tygodni od dnia szczepienia, najskuteczniejsze jest poddanie się szczepieniom przed rozpoczęciem sezonowego wzrostu zachorowań na gripę.

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wywołaną zakażeniem prątkiem gruźlicy, która z reguły zajmuje płuca, choć zdarzają się przypadki gruźlicy pozapłucnej. Do Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Końskich w 2019 roku zgłoszono **17 przypadków zachorowań na gruźlicę płuc**, pozapłucnej nie stwierdzano (w 2018 r. - 22 przypadki, w tym 2 przypadki pozapłucnej).

W 2019 r. zarejestrowano **11 przypadków choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae***, w tym 9 posocznicy i 3 zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych. Patogen *Streptococcus pneumoniae* występuje na całym świecie, szerzy się drogą kropelkową lub przez bezpośredni kontakt z wydzieliną dróg oddechowych chorego lub nosiciela. Dostępna jest skuteczna szczepionka zapobiegająca zakażeniom wywołanym przez patogena *Streptococcus pneumoniae*. Jest ona bezpłatna dla dzieci urodzonych po 31.12.2016 r., a dla osób nieszczepionych jest szczepionką zalecaną i odpłatną.

W związku ze zgłoszonym przez lekarzy w 2019 r. **narażeniem na wściekliznę**, przeprowadzono **115 dochodzeń epidemiologicznych** z powodu pokąsań przez zwierzęta,

w tym **11** przypadków pokąsania przez kota, **2** przypadki pokąsań przez szczura, **1** pokąsanie przez królika i **101** przypadków pokąsań przez psy. Do **szczepień p/wścieklicznie** zakwalifikowano **27 osób** (w 2018 r. - 12 osób).

Tendencję spadkową wykazują takie jednostki chorobowe jak: salmonellozy, inne bakteryjne zatrucia pokarmowe, borelioza, wirusowe zapalenia wątroby, gruźlica i grypa.

W kwietniu 2019 r. zarejestrowano **przypadek zachorowania na odrę** obywatela Ukrainy (przypadek zawleczony). Poinformowano osoby z otoczenia chorego o konieczności konsultacji z lekarzem w przypadku wystąpienia objawów chorobowych wskazujących na odrę. Personel medyczny z kontaktu z chorym poinformowano o konieczności poddaniu się szczepieniom poekspozycyjnym. Z szczepień tych skorzystało 21 osób. Ponadto u personelu medycznego wykonano badania laboratoryjne - przeciwciała w kl. IgG w kierunku wirusa odrzy lub udokumentowano szczepienia przeciw odrze.

Wydano **5 decyzji** nakazujących powstrzymanie się od wykonywania pracy i poddanie się izolacji domowej.

W porównaniu do analogicznego okresu 2018 r. pozostałe jednostki chorobowe utrzymują się na tym samym poziomie.

W 2019 r. nie notowano zachorowań choroby meningokokowej, wirusowego zapalenia wątroby nieokreślonego, wirusowego zapalenia mózgu, zatruc pestycydami, zatruc grzybami oraz bąblowicy, wirusowego zapalenia wątroby typu A.

Ogniska zatrucia/zakażenia pokarmowego nie rejestrowano, nie odnotowano zjawisk, których rodzaj i skala wymagałaby podjęcia skumulowanych działań o charakterze kryzysowym.

❖ **Nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą**

Końskich nadzoruje **164 podmioty wykonujące działalność leczniczą**, w tym: **39 podmiotów leczniczych** – 1 szpital, 3 inne niż szpitale, 35 podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria, medyczne laboratoria diagnostyczne, inne) oraz **125 praktyk zawodowych** prowadzące działalność leczniczą.

W 2019 r. kontrolę stanu sanitarnego przeprowadzono w **78 podmiotach wykonujących działalność leczniczą**, w tym **29 podmiotach leczniczych**, **49 praktykach zawodowych** prowadzących działalność leczniczą.

Ogółem przeprowadzono **110 kontroli podmiotów**, w których wykonywana jest działalność lecznicza, w tym: **61 kontroli podmiotów leczniczych**, **49 kontroli praktyk zawodowych** prowadzących działalność leczniczą.

Następuje poprawa stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą

w związku z prowadzoną modernizacją przez przedmiotowe obiekty.

Podmioty lecznicze posiadają opracowane i wdrożone procedury medyczne, mające na celu minimalizację zakażeń.

Zaopatrzenie placówek leczniczych w środki dezynfekcyjne, w zakresie ilości i asortymentu jest wystarczające.

❖ Nadzór w zakresie higieny środowiska

Państwowa Inspekcja Sanitarna nadal prowadziła na bieżąco **monitoring jakości wody do spożycia**.

W 2019 r. PPIS w Końskich objął nadzorem sanitarnym **23 urządzenia wodociągowe**, w tym **18 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i 5 podmiotów wykorzystujących wodę, pochodzącą z indywidualnego ujęcia** w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej

Skontrolowano **100%** urządzeń wodociągowych znajdujących się w ewidencji PSSE w Końskich.

W 2019 r. zostały wszczęte postępowania administracyjne w związku z **pogorszeniem się jakości wody w 3 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę**.

Zanieczyszczenia mikrobiologiczne wody stwierdzono w **2 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę**, tj.: **wodociąg Klucko gm. Radoszyce (obecność bakterii grupy coli), wodociąg Bernów gm. Gowarczów (obecność bakterii grupy coli)**.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wydał **2 decyzje stwierdzające brak przydatności wody do spożycia** z ww. wodociągów, nakazano m.in. niezwłoczne podjęcie działań naprawczych mających na celu doprowadzenie wody z przedmiotowych wodociągów do jakości odpowiadającej wymogom określonym w *rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r.*

Przekroczenia parametrów fizykochemicznych stwierdzono w **1 wodociągu**, tj.: **wodociąg Fidor** z uwagi na pozanormatywne wartości manganu i stężenia jonów wodoru (pH).

W dalszym ciągu prowadzone jest postępowanie administracyjne dotyczące jakości fizykochemicznej wody z **wodociągu Radoszyce gm. Radoszyce** z uwagi na odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego, tj. przekroczenie parametrów zawartych:

- w załączniku nr 1 część C tab. 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294), tj. **podwyższony poziom siarczanów;**
- w załączniku nr 1 część D tab. 2 do wyżej cytowanego rozporządzenia, tj. **podwyższony poziom twardości ogólnej;**

- w załączniku nr 1 część D tab. 2 do wyżej cytowanego rozporządzenia 7 grudnia 2017r. tj. **podwyższony poziom magnezu**.

PPIS w Końskich stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia z ww. wodociągu.

Na koniec roku sprawozdawczego 2019 oceniono, że jakość dostarczanej wody z wodociągów nadzorowanych przez PPIS w Końskich nie budziła zastrzeżeń, **za wyjątkiem wody z 1 wodociągu (wodociąg Radoszyce)**.

Stan sanitarno – techniczny nadzorowanych urządzeń wodnych, tj. kąpieliska i pływalni odpowiadał wymaganiom sanitarnym.

W sezonie letnim 2019 r. na terenie powiatu koneckiego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nadzorem objął **1 kąpielisko w Sielpi Wielkiej** na zbiorniku wodnym w Sielpi o długości linii brzegowej 50 m.

W nadzorowanym kąpielisku **jakość wody odpowiadała wymaganiom**.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Końskich przeprowadziła kontrole jakości ciepłej wody użytkowej w kierunku obecności **bakterii *Legionella sp.*** w podmiotach leczniczych (1 szpital, 2 inne podmioty lecznicze), budynkach zamieszkania zbiorowego (hotele, motele, obiekty pomocy społecznej) oraz pływalniach na terenie powiatu koneckiego – pobrano ogółem **45 próbek wody** (w tym 12 z pływalni).

Jakość wody w instalacjach ciepłej wody użytkowej nie budziła zastrzeżeń, za wyjątkiem wody z 2 obiektów (1 szpital, 1 hotel). W nadzorowanym szpitalu (Świątokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze) w 6 próbkach ciepłej wody, stwierdzono ponadnormatywną obecność bakterii *Legionella sp.* - „średnie” skażenie ciepłej wody w instalacji wewnętrznej ciepłej wody.

W budynku zamieszkania zbiorowego (1 hotel) w 2 próbkach ciepłej wody, stwierdzono również przekroczenia dopuszczalnych wartości bakterii *Legionella sp.* - „średnie” skażenie ciepłej wody w instalacji wewnętrznej ciepłej wody.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wydał ogółem **3 decyzje administracyjne** (szpital – 2 decyzje, hotel – 1 decyzja), nakazujące bezzwłoczne podjęcie działań naprawczych polegających na doprowadzeniu jakości wody ciepłej użytkowej w instalacjach wewnętrznych do wartości zgodnych z rozporządzeniem.

W wyniku badań jakości ciepłej wody użytkowej wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez właścicieli obiektów, stwierdzono, że jakość wody ciepłej spełnia wymagania sanitarne.

❖ **Zapobiegawczy nadzór sanitarny**

Działania nadzorowe o charakterze profilaktyki inwestycyjnej dotyczyły kontroli pod kątem zapewnienia właściwego stanu sanitarno – zdrowotnego w nowo realizowanych

obiektach, takich jak: obiekty żywieniowo – żywnościowe, obiekty oświaty, zakłady pracy oraz braku ponadnormatywnego oddziaływania obiektów na środowisko, w tym zdrowie ludzi.

W 2019 r. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny zajął **120 stanowisk**, których celem było zapewnienie właściwych warunków higienicznych i zdrowotnych w obiektach na etapie planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania oraz wydał **14 decyzji płatniczych** i przeprowadził **14 wizji lokalnych**.

❖ Nadzór nad warunkami środowiska pracy

W 2019 r. w ewidencji Sekcji Nadzoru Środowiska Pracy znajdowało **481 zakładów pracy**, zatrudniające **8498 pracowników**. Większość objętych ewidencją podmiotów to firmy zatrudniające do 50 pracowników – 442 firmy, co stanowi 92% wszystkich nadzorowanych zakładów. Przeprowadzono **209 kontroli** w **165 zakładach** zatrudniających **4347 pracowników**.

W zakładach pracy powiatu koneckiego **219 osób** (2,6 %) pracowały w **przekroczeniach NDS i NDN czynników szkodliwych** w **29 zakładach**. Wydano w tym zakresie decyzje zarządzające, mające na celu eliminację lub zmniejszenie zagrożenia.

Przeprowadzono **29 kontroli** w ramach **nadzoru nad substancjami i preparatami chemicznymi oraz prekursorami**.

Przeprowadzono **14 kontroli** w ramach **nadzoru nad prekursorami kategorii 2 i 3**.

Przeprowadzono **40 kontroli** w ramach **nadzoru nad produktami biobójczymi**.

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem przez podmioty gospodarcze przepisów dotyczących **szkodliwych czynników biologicznych** przeprowadzono ogółem **30 kontrole** w **30 zakładach pracy** (nadleśnictwa, przemysł spożywczy, zakłady opieki zdrowotnej, zakłady gospodarki komunalnej, oczyszczalnie ścieków, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne). Nie wydano decyzji.

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem przez podmioty gospodarcze przepisów dotyczących **szkodliwych czynników rakotwórczych i mutagennych** przeprowadzono **6 kontroli** w **6 zakładach**. Nie wydano decyzji.

W 2019 r. do PPIS w Końskich wpłynęło **36 zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych**, wydano **24 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej** oraz **6 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej** (w 2018 r. odpowiednio wpłynęło 32 zgłoszenia, wydano 24 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 8 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej).

Najczęściej stwierdzane w latach 2017 - 2019 choroby zawodowe to: pylice płuc, borelioza, przewlekłe choroby narządu głosu, przewlekłe choroby układu ruchu, zespół wibracyjny, zespół cieśni w obrębie nadgarstka.

Stwierdzone w roku 2019 choroby zawodowe to: **pylice płuc (67 przypadków), borelioza (33 przypadki).**

Współpracowano z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Kielcach w zakresie chorób zawodowych oraz narażenia pracowników na pyły o działaniu zwłókniającym.

❖ **Nadzór nad nowymi narkotykami („dopalaczami”)**

W 2019 roku współpracowano z Szpitalnym Oddziałem Ratunkowym w Końskich w zakresie zgłaszania przypadków zatrucia „dopalaczami”.

W 2019 r. zgłoszono **9 przypadków zatrucia dopalaczami**. Byli to: 8 mężczyzn w wieku 17 - 58 lat i 1 kobieta w wieku 17 lat (porównywalnie w roku 2018 było 4 zatrucia: 1 mężczyzna w wieku 22 lata i 3 kobiety w wieku 16-28 lat). Przeważnie były to zgłoszenia bez wskazania nazwy substancji zastępczej podanej jako przyczyny zatrucia. Meldunki przekazywano w terminach dwutygodniowych, a następnie w miesięcznych do ŚPWIS oraz umieszczano na bieżąco w systemie SMIOD - System Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu koneckiego biorąc pod uwagę skalę zagrożenia wynikającego z przyjmowania szczególnie przez młodzież „nowych narkotyków” **podejmowała różnego rodzaju działania prewencyjne.**

W 2019 roku Pion Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej zorganizował **23 spotkania edukacyjne** wspólnie z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Końskich dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem nowych narkotyków tzw. „dopalaczy”. Podczas rozmów indywidualnych przekazywano młodzieży informacje o konsekwencjach zdrowotnych, społecznych i moralnych zażywania substancji psychoaktywnych. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych.

❖ **Nadzór nad placówkami nauczania i wychowania oraz wypoczynku**

W 2019 r. **skontrolowano 91 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 46 placówek wypoczynku letniego i zimowego**, w których przeprowadzono ogółem **195 kontroli**.

Przeprowadzono **1659 badań dotyczących higienicznej oceny warunków pracy uczniów**, tj. **446 badań** ocen tygodniowych rozkładów lekcyjnych i **1213 badań** - oceny dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów zgodnie z wymaganiami ergonomii.

W placówkach nauczania i wychowania oraz wypoczynku stwierdza się, że zdecydowana większość placówek zapewnia uczniom/podopiecznym bezpieczne i higieniczne warunki. Stwierdza się dalszą **poprawę w zakresie:** wymiany umeblowania i wyposażenia placówek w certyfikaty; poprawy oznakowania i dostosowania mebli do warunków antropometrycznych

uczniów; zapewnienia środków higieny w sanitariatach; zapewnienia warunków do prowadzenia zajęć z WF, przeprowadzania termomodernizacji budynków; podnoszenia świadomości organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków wypoczynku.

Stwierdzone problemy w placówkach nauczania i wychowania

Nadal istniejącym **problemem jest brak opieki medycznej (pielęgniarki)** szczególnie w przedszkolach i szkołach na wsiach. We wszystkich placówkach **brak jest opieki lekarza i lekarza stomatologa. Brak gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej** na 45 skontrolowanych szkół tylko w 20 są urządzone gabinety. Zbyt mała ilość godzin pracy pielęgniarek.

Występuje **zwiększone zagęszczenie** w szkołach podstawowych w związku z wydłużeniem nauki w szkołach podstawowych do 8 lat.

Dożywianie prowadzone jest głównie w szkołach podstawowych w formie obiadów jednodaniowych przygotowywanych na miejscu lub dostarczanych w formie cateringu; niewielki odsetek szkół oferuje obiady dwudaniowe. Nadal można zaobserwować małe zainteresowanie uczniów obiadami pełnopłatnymi. Tylko dwie szkoły organizują śniadania szkolne, natomiast napoje wydawane są w ramach programu „Nowy program dla szkół- warzywa, owoce i produkt mleczny” dla uczniów klas I-V szkół podstawowych.

Brak wystarczającej infrastruktury do zajęć wf szczególnie w szkołach wiejskich. W wielu szkołach zajęcia z wf prowadzone są na korytarzach.

Występują **braki wentylacji mechanicznej** w sanitariatach dla dzieci.

Rozpoczynanie zajęć lekcyjnych przed godziną 8.

Mała ilość placówek wsparcia dziennego dla dzieci.

❖ Nadzór w zakresie bezpieczeństwa żywności, żywienia i produktów kosmetycznych

W 2019 r. z **897 obiektów objętych nadzorem** znajdujących się w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich **skontrolowano 308 obiektów**, tj.: 34,33%.

Kontrolą objęto zakłady produkcyjne, zakłady obrotu żywnością, zakłady żywienia zbiorowego otwarte i zamknięte, obiekty ruchome i tymczasowe, środki transportu żywności oraz miejsca obrotu produktów kosmetycznych jak również produkcję pierwotną.

W skontrolowanych obiektach:

- przeprowadzono łącznie **427 kontroli i rekontroli sanitarnych**,
- wydano **32 decyzje na poprawę stanu sanitarno-higienicznego**,

- nałożono **22 mandaty karne na łączną kwotę 5900 zł.**

Najczęściej **stwierdzone nieprawidłowości** w nadzorowanych obiektach w 2018 r.:

- zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń zakładu;
- oferowane do sprzedaży środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia;
- przerwany ciąg chłodniczy środków spożywczych wymagających szczególnych warunków przechowywania i magazynowania;
- brak kontroli wewnętrznej pełnionej przez przedsiębiorców branży spożywczej z zakresu Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej, tj.: monitorowania temperatur z urządzeń chłodniczych, brak opracowanych harmonogramów badania wyrobu gotowego; brak zapisów z procesów technologicznych (dot. obróbki termicznej np. potraw);
- brak środków myjąco-dezynfekcyjnych do mycia rąk, sprzętu i powierzchni,
- zły stan higieniczny sprzętu i powierzchni.

Wykonano **63 oceny teoretyczne sposobu żywienia w obiektach żywienia zbiorowego zamkniętych**. Ocenione jadłospisy w **32 przypadkach** budziły zastrzeżenia.

W ramach nadzoru nad suplementami diety przeprowadzono **10 kontroli tematycznych** skontrolowano i oceniono **19 preparatów** pod względem prawidłowości stosowania przez przedsiębiorców oznakowania. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) w związku z **70 powiadomieniami alarmowymi, 38 informacyjnymi oraz 1 powiadomieniem typu NEWS**, wycofano z rynku niebezpieczne produkty:

- **282 szt.** środka spożywczego pn. „*Gorczyca biała cała 30g*”, kwestionowany z powodu stwierdzenia obecności bakterii *Salmonella Typhimurium*;
- **2 szt.** środka spożywczego pn. „*Maka gryczana*”, kwestionowany za **przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A**;
- **14 szt.** opakowań „*enerBIO wafle kukurydziane z solą morską*”, produkt kwestionowany za **zanieczyszczenie fragmentami metali**;
- **8 szt.** środka spożywczego pn. „*SoRiso Olej z ryżu naturalnego 100%*”, produkt kwestionowany za stwierdzone **przekroczenia NDP estrów 3-MCPD oraz estrów glicydowych**.

W ramach urzędowej kontroli i monitoringu pobrano do badania fizyko-chemicznego i mikrobiologicznego ogółem **220 próbek**, w tym 2 próbki kosmetyku. **Zakwestionowano 13 próbek żywnościowych**, tj.:

- **5 próbek lodów z automatu** za przekroczoną liczbę drobnoustrojów chorobotwórczych, tj.: *Enterobacteriaceae*;
- **5 próbek „Kielbasa surowa metka tatarska”** Próbki kwestionowano za wykrycie *Escherichia coli*;
- **1 próbka „Pojemnik do mikrofalówki”**. Produkt został zakwestionowany ze względu na **niespójne oznakowanie** na spodzie pojemnika i instrukcji użycia dołączonej do pojemnika (dot. nr art. oraz przeznaczenia: inne oznakowanie na spodzie pojemnika i w instrukcji użycia dołączonej do pojemnika);
- **1 próbka „Brukselka”**. Próbkę zakwestionowano w związku z **przekroczeniem wartości NDP** dla oznaczonego związku **Klotianidyny**;
- **1 próbka „Galaretka STANDARD o smaku truskawkowym w proszku”**, zakwestionowano za przekroczoną **zawartość czerwieni koszenilowej**.

❖ **Działalność oświatowa i promocja zdrowia**

Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna realizuje działania wynikające z **Narodowego Programu Zdrowia** oraz aktualnej oceny sytuacji epidemiologicznej i potrzeb środowiskowych.

PPIS w Końskich na szeroką skalę **sprawuje działalność oświatową i promocję zdrowia**. Bardzo ważnym elementem w zakresie promowania zdrowego stylu życia i wszelkich kampanii prozdrowotnych jest **współpraca międzyinstytucjonalna**, tj. z samorządami lokalnymi i innymi jednostkami, co umożliwia przeprowadzenie wielu działań. Dużą rolę odgrywa także **współpraca z lokalnymi mediami** („Tygodnik Konecki”, „Echo Dnia”).

PSSE w Końskich w roku 2019 w ramach profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowego trybu życia, której celem jest upowszechnianie wiedzy dotyczącej promocji i ochrony zdrowia zrealizowała **556 działań o charakterze profilaktycznym dla 37462 uczestników tych działań**. W ramach oświaty zdrowotnej wykonywanej przez Państwową Inspekcję Sanitarną w Końskich, której celem jest upowszechnianie wiedzy dotyczącej chorób i promowanie zachowań prozdrowotnych zrealizowano **176 działań podejmowanych w ramach programów o charakterze profilaktycznym**, w których wzięło udział **10569 uczestników tych działań**.

W każdym roku sprawozdawczym realizowane są programy i kampanie zdrowotne, o zasięgu krajowym, a także wojewódzkim i powiatowym.

PSSE w Końskich w ramach promocji zdrowia w roku 2019 realizowała **10 interwencji**

programowych (5 programów krajowych i 5 programów wojewódzkich) oraz wzięła udział w 14 interwencjach nieprogramowych.

W ramach promocji zdrowia w roku 2019 realizowano **programy krajowe**, m.in.: „Trzymaj Formę!”; „Bieg po zdrowie”; „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS”; Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych - Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”. **Programy wojewódzkie**, m.in.: „Podstępne WZW”; „Znamię! Znam je?”; „Wybierz życie, pierwszy krok” - poświęcony profilaktyce zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV).

Wzięto udział w **różnych interwencjach nieprogramowych**, m.in.: Akcja zimowa i letnia „Zdrowe i Bezpieczne Wakacje”; Profilaktyka nowotworów; Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych; Profilaktyka używania alkoholu; Koneckie Dni Profilaktyki; Obchody Światowego Dnia Zdrowia, w tym Powiatowy Konkurs Piosenki o Zdrowiu; Profilaktyka chorób odkleszczowych; Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach; Promocja szczepień ochronnych; Promocja zdrowia - Pierwsza pomoc przedmedyczna; Profilaktyka chorób zakaźnych.

Informacje zawarte w niniejszym raporcie wskazują, iż **bezpieczeństwo sanitarne mieszkańców powiatu koneckiego pozostawało w 2019 r. w dalszym ciągu na wysokim poziomie. Powyższe było zasługą nie tylko służb sanitarnych, ale także współdziałania z innymi instytucjami oraz rosnącej świadomości społecznej dotyczącej promowania zdrowego stylu życia oraz w zakresie wagi zagadnień sanitarnych i epidemiologicznych.**